

Obrazložitev:

Lokalni program za kulturo v Mestni občini Nova Gorica 2014-2017 (v nadaljevanju program) je Mestna občina Nova Gorica sprejela v letu 2014 za obdobje štirih let, program pa vsebuje tudi nekatere dolgoročne usmeritve, ki presegajo to obdobje.

Evalvacija uresničevanja strateških ciljev in ukrepov, ki so sestavni del programa, se izvaja preko letnih poročil Mestnemu svetu Mestne občine Nova Gorica za preteklo proračunsko leto. Poročilo vsebuje oceno izvajanja ciljev po posameznih področjih (priloga), lahko pa predlaga tudi spremembe in dopolnitve. Mestni svet se do poročila in morebitnih popravkov programa opredeli. Po sprejemu se poročilo objavi na spletni strani Mestne občine Nova Gorica.

Ocenjujemo, da se je v letu 2015 večina programskih ciljev, katerih nosilci so javni zavodi s področja kulture ter druge organizacije, izvajala dobro, z največjimi težavami se soočamo pri izvajanju ciljev, ki se nanašajo na investicije. Glavni razlog za neizvajanje oz. delno izvajanje nekaterih ciljev je predvsem v pomanjkanju finančnih sredstev. Izvajanje programov in investicij namreč pretežno še vedno sloni na sredstvih občinskega proračuna, bistveno manj pa na drugih, izvenproračunskih virih.

Javni zavodi sicer del sredstev za delovanje in izvajanje programov pridobivajo tudi iz drugih virov za financiranje javne službe (npr. članarine, prodaja vstopnic ipd.) ter prihodkov iz tržne dejavnosti (gostinske storitve, začasno oddajanje prostorov v najem ipd.), manj pa od sponzorjev, iz državnega proračuna oz. sredstev drugih Evropskih virov. Država na številnih področjih zmanjšuje sredstva in hkrati močno zaostrejuje pogoje za pridobitev le-teh.

Še z večjimi finančnimi problemi za izvedbo projektov pa se soočajo kulturni ustvarjalci, ki delujejo na področju t. i. neodvisne kulture, na katere smo opozorili že v lanskem letu. V to skupino uvrščamo kulturne subjekte, ki delujejo samostojno kot samozaposleni v kulturi ali znotraj nevladnih organizacij in katerih delovanje dosega višje ravni kvalitete in širšo odmevnost ter prepoznavnost. Ti kulturni subjekti na specifični, vendar odločilni način soustvarjajo lokalno, regionalno ali nacionalno kulturno ponudbo. Njihovo delovanje se prepozna v kvalitetnem kulturnem produktu, ki naj bo pripoznan s strani občine, da je v njenem interesu, da se izvrši, ohranja in širi. Ker so programi neodvisne kulture na visoki ravni zahtevnosti, je pomembno omogočanje finančnih in prostorskih pogojev za njihovo delovanje, saj lahko le na tak način razvijajo svojo dejavnost ter pridobivajo sredstva tudi iz drugih virov. Pogosto tem ustvarjalcem sredstva, pridobljena na občinskem javnem razpisu, pomenijo skoraj edini vir sredstev za izvedbo projekta, saj so za morebitne sponzorje in trg večinoma premajhni oz. premalo zanimivi.

Prijavitelji preko javnega razpisa Mestne občine Nova Gorica prejmejo v povprečju manj kot tretjino zaprosenih sredstev za izvedbo posameznega projekta, na državnih razpisih pa so možnosti za pridobitev sredstev za večino praktično nične, saj se sredstva v zadnjih letih znižujejo oz. prijavitelji ne dosegajo izjemno visokih kriterijev. Če želimo obdržati in razvijati delovanje nevladnih organizacij in samozaposlenih na področju kulture, je nujno potrebno postopno povečevati sredstva na razpisih, namenjena vzpodbujanju teh dejavnosti ter ustvarjanju okolja, da bi se lahko sčasoma v čim večjem obsegu financirali sami. Na ta način tudi v praksi dokazujemo, da jim priznavamo vlogo pomembnega akterja, ki dopolnjuje dejavnost javnih zavodov in drugih ustanov ter bogati naše okolje. V letu 2015 je bil eden izmed konkretnih korakov v to smer, sprejetje novega Odloka o sofinanciranju kulturnih projektov v Mestni občini Nova Gorica, ki preko določenih kriterijev omogoča, da se višje vrednotijo produkcijsko zahtevnejši in kvalitetnejši projekti, ki so strateškega pomena za občino in pomembno prispevajo tudi k aktivnejšemu razvoju občine kot celote. Pomemben korak v tej smeri je tudi pomoč pri iskanju oz. nudenju ustreznih prostorov za delovanje

kulturnih organizacij in posameznikov. V letu 2015 je npr. občina v ta namen uredila objekt bivše carinarnice na Erjavčevi ulici.

S tovrstnimi aktivnostmi Mestna občina Nova Gorica priznava t. i. »neodvisno kulturo« kot pomembnega akterja, ki uresničuje javni interes na področju kulture in ki s svojim delovanjem pripomore k raznovrstnosti kulturne ponudbe v občini, h kvaliteti bivanja občanov ter k prepoznavanju Nove Gorice izven meja njene občine.

V trenutnih finančnih in gospodarskih razmerah pa še večjo težavo predstavlja izvajanje ciljev na področju večjih investicij na področju kulture, med katerimi so izgradnja sodobnega kulturnega centra (investicija je trenutno zamrznjena), dokončanje izgradnje prostorov Goriškega muzeja, pridobitev in revalorizacija Laščakove vile, prenova gradu Kromberk z okolico, ustrezna prenova javnih prostorov varovanih naselbinskih jeder ter obnova gradu Rihemberk. Možnosti financiranja za obnovo kulturne dediščine, javno infrastrukturo za kulturo in druge obsežnejše projekte s sredstvi Mestne občine Nova Gorica so omejene in možne le ob pridobitvi pomembnega deleža sredstev iz drugih virov. Ob počasnih in večinoma manj uspešnih dogovarjanjih z državo kot potencialnim sofinancerjem, so edini možen finančni vir za tiste investicije, katerih učinek presega lokalni pomen, sredstva EU. Realizacija posameznih projektov je tako odvisna tudi od uspešnosti kandidature posameznih investicij in projektov na teh razpisih. Morebitna nezmožnost pridobitve teh sredstev bo zahtevala spremembe načrtovanih programov, saj bo izvedba teh ciljev sicer neuresničljiva.

Izvajanje posameznih ciljev programa v letu 2015 je razvidno iz priloženega poročila (Poročilo o izvajanju Lokalnega programa za kulturo v Mestni občini Nova Gorica 2014-2017 za leto 2015).